

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปลูกสตรอบเออรี่ ในตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ วิธีการ 1.) เพื่อศึกษาสภาพการปลูกสตรอบเออรี่ของเกษตรกรผู้ปลูกสตรอบเออรี่ ในตำบลบ่อแก้วอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ 2.) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของเกษตรกรผู้ปลูกสตรอบเออรี่ ในตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ 3.) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรผู้ปลูกสตรอบเออรี่ ในตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรผู้ปลูกสตรอบเออรี่ ในตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 218 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ สังคม แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปลูกสตรอบเออรี่แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความพึงพอใจในการปลูกสตรอบเออรี่ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรผู้ปลูกสตรอบเออรี่ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม(Statistical Package for the Social Science: SPSS/PC) เพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) สูงสุด (Maximum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Method) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

เกษตรกรส่วนใหญ่เกินครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 31-40 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 40.17 ปี เกษตรกรเกือบครึ่ง ร้อยละ 42.2 เรียนจบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเกษตรกร ร้อยละ 33 มีประสบการณ์ในการปลูกสตรอบเออรี่ 6-10 ปี โดยมีประสบการณ์เฉลี่ย 9.17 ปี

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

จากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 30.7 มีรายได้รวมทั้งหมดในช่วง 100,001-200,000 บาทต่อปี รายได้รวมต่ำสุด 21,800 บาทต่อปี สูงสุด 2,347,005 บาทต่อปี ค่าเฉลี่ย 293,780.67 บาทต่อปี รายได้จากภาคการเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 30.2 มีรายได้จากภาคการเกษตรในช่วง 30,001-60,000 บาทต่อปี รายได้ต่ำสุด คือ 1,000 บาทต่อปี สูงสุด 500,000 บาทต่อปี เฉลี่ย 39,194.35 บาทต่อปี รายได้อื่นๆ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 70.2 มีรายได้อื่น และร้อยละ 29.8 ไม่มีรายได้อื่นๆ ในจำนวนเกษตรกรที่มีรายได้อื่นๆ พบว่าร้อยละ 37.2 มีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาทต่อปี ต่ำสุด คือ ไม่มีรายได้ รายได้สูงสุด 500,000 บาทต่อปี เฉลี่ย 35,658.26 บาทต่อปี รายได้จาก การปลูกสตอเบอรี่ พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 35.8 มีรายได้ในช่วง 100,001- 200,000 บาทต่อปี ต่ำสุด 12,150 บาทต่อปี สูงสุด 2,347,005 บาทต่อปี ค่าเฉลี่ย 258,122.40 บาทต่อปี เกษตรกร ร้อยละ 42.2 กู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ โดยที่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.0 มีหนี้สิน โดย เกษตรกร ร้อยละ 25.7 มีหนี้สินต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปี โดยมีค่าเฉลี่ย 76,444.95 บาทต่อปี เกษตรกร ร้อยละ 34.9 มีพื้นที่ปลูกสตอเบอรี่อยู่ในช่วง 1.1-2.0 ไร่ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 ไร่ ร้อยละ 43.1 มีแรงงานในครอบครัว 2 คน เฉลี่ย 2.91 คน เกษตรกรร้อยละ 63.8 มีการจ้างแรงงาน ซึ่งร้อยละ 21.1 จ้างแรงงาน 2 คน มีค่าเฉลี่ย 3.47 คน

ข้อมูลด้านสังคม

เกษตรกร ร้อยละ 70.2 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม โดยที่ร้อยละ 19.3 มีตำแหน่งเป็น กรรมการหมู่บ้าน เกษตรกรร้อยละ 61.9 เคยติดต่อเจ้าหน้าที่เกษตรเกี่ยวกับการปลูกสตอเบอรี่ โดยที่ร้อยละ 19.7 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่จำนวน 2 ครั้ง ร้อยละ 58.7 พบเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ เกษตรกร ร้อยละ 60.1 เคยฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกสตอเบอรี่ โดยที่ ร้อยละ 25.7 ฝึกอบรมประมาณ 2 ครั้ง ร้อยละ 29.4 ฝึกอบรมกับเจ้าหน้าที่โครงการหลวง สำหรับแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปลูก สตอเบอรี่ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้าน โดยได้คะแนนปริมาณการได้รับ ข่าวสารระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.84 คะแนน ส่วนแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับน้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ และหอกระจายข่าว โดยได้คะแนนเฉลี่ย 1.71 โดยภาพรวมแล้วเกษตรกรได้รับ ข่าวสารอยู่ในระดับน้อย เฉลี่ย 2.14 คะแนน

All rights reserved

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปลูกสตรอเบอร์รี่

ในการใช้สารเคมีในช่วงผลผลิตสตรอเบอร์รี่ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.5 เก็บเกี่ยวผลผลิตก่อน 7 วัน หลังพ่นสารเคมี มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 5.0 ที่เก็บเกี่ยวผลผลิตหลัง 7 วัน หลังพ่นสารเคมี พันธุ์สตรอเบอร์รี่ที่เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.8 ปลูก คือ พันธุ์ 329 ส่วนช่วงการปลูกสตรอเบอร์รี่ พบว่า ร้อยละ 45.0 ปลูกในระหว่างวันที่ 1-15 กันยายน ในด้านค่าใช้จ่ายในการปลูกสตรอเบอร์รี่ พบว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 28,180.35 บาทต่อไร่ ส่วนรายรับจากการปลูกสตรอเบอร์รี่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ อยู่ในช่วง 90,001-120,000 บาทต่อไร่ โดยมีรายรับจากการปลูกสตรอเบอร์รี่เฉลี่ย 93,157.90 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 47.2 มีรายได้สุทธิจากการปลูกสตรอเบอร์รี่ อยู่ในช่วง 60,001-90,000 บาทต่อไร่ โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ย 64,977.55 บาทต่อไร่

ข้อมูลด้านความรู้ ของเกษตรกรในการปลูกสตรอเบอร์รี่

สำหรับความรู้เกี่ยวกับการปลูกสตรอเบอร์รี่ พบว่าคำถามที่เกษตรกรตอบถูกมากที่สุดคือการกำจัดวัชพืชในแปลงเป็นการช่วยลดปัญหาโรคแมลงและการแย่งธาตุอาหารและน้ำของสตรอเบอร์รี่ เกษตรกรตอบถูกร้อยละ 100 ส่วนคำถามที่เกษตรกรตอบถูกน้อยที่สุด คือ ภาชนะที่ใช้บรรจุขณะเก็บผลในแปลง ควรใช้ตะกร้าที่มีความโปร่ง มีขนาดเหมาะสม ไม่บรรจุมากเกินไป เกษตรกรตอบถูกร้อยละ 71.1 โดยที่เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.7 มีความรู้ในการปลูกสตรอเบอร์รี่ในระดับมาก

การปฏิบัติที่เหมาะสมของเกษตรกรในการปลูกสตรอเบอร์รี่

สำหรับการปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการปลูกสตรอเบอร์รี่ ซึ่งเป็นการปฏิบัติรวมของการปฏิบัติในการปลูกสตรอเบอร์รี่ พบว่าเกษตรกรปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมในระดับมาก โดยได้คะแนนการปฏิบัติเฉลี่ย 19.88 คะแนน โดยข้อที่เกษตรกรปฏิบัติน้อย คือ ใช้พันธุ์ต้านทานโรค ใช้ไหลจากแม่พันธุ์ปลอดโรคและใช้ไหลที่แข็งแรงปลอดโรค

ความพึงพอใจในการปลูกสตรอเบอร์รี่ของเกษตรกร

การศึกษาความพึงพอใจในการปลูกสตรอเบอร์รี่ของเกษตรกร พบว่าโดยภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในการปลูกสตรอเบอร์รี่ ในระดับปานกลาง โดยข้อที่เกษตรกรพึงพอใจมากที่สุดคือ เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นจากการปลูกสตรอเบอร์รี่ คะแนนเฉลี่ย 4.05 และข้อที่เกษตรกรพึงพอใจน้อยที่สุดคือ การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ คะแนนเฉลี่ย 2.33

ความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่

จากการวิเคราะห์ พบว่าเกษตรกรกรเกินครึ่ง ร้อยละ 65.4 ประสบความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่ในระดับปานกลาง เกษตรกรร้อยละ 37.2 ประสบความสำเร็จในระดับน้อย และมีเพียงร้อยละ 6.4 ประสบความสำเร็จในระดับมาก

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ปัญหาของเกษตรกร ด้านเงินทุน พบว่า เกษตรกรขาดเงินทุนต้องกู้เงินจำนวนมากมาลงทุน ขาดแหล่งกู้เงิน เกษตรกรบางรายกู้เงินจากเงินทุนนอกระบบ ซึ่งมีดอกเบี้ยแพง ด้านการปลูกสตอเบอร์รี่ พบว่า เกษตรกรไม่ได้รับการแนะนำจากเจ้าหน้าที่เกษตร ในเรื่องการปลูกสตอเบอร์รี่ ปัญหา ศัตรูพืช ดินไหลไม่สมบูรณ์ เนื่องจากโรคพืช เกษตรกรขาดแคลนดินไหลเพื่อปลูกตามปริมาณที่ต้องการ ด้านราคา พบว่าราคาของสตอเบอร์รี่จะผันผวน หาดตลาดได้ยาก ปัญหาด้านอื่นๆ เกิดจากภัยธรรมชาติ ได้แก่ ฝนตกหนักทำให้เกิดน้ำท่วมทำให้ต้นสตอเบอร์รี่ที่ปลูกถูกพัดพาและเกิดความเสียหาย และการขาดน้ำในช่วงปลายฤดูปลูกเก็บเกี่ยว

ข้อเสนอแนะของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรต้องการแหล่งเงินทุนให้กู้ยืมเงินเพิ่มขึ้น และมีดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งสามารถกู้ได้ในวงเงินสูงขึ้น ต้องการดินไหลตามปริมาณที่ต้องการปลูก และดินสมบูรณ์แข็งแรง ต้องการให้เจ้าหน้าที่เข้าไปช่วยแนะนำให้ความรู้ แก้ไขปัญหาด้านโรคแมลง และให้ช่วยเหลือในด้านพันธุ์ด้านทานโรค และให้การสนับสนุนด้านปุ๋ยและสารเคมี ในราคาถูกและมีคุณภาพดี มีตลาดที่มีการประกันราคา และให้ราคาผลผลิตคงที่อยู่เสมอ ส่วนในช่วงที่ปลูกสตอเบอร์รี่ ไม่ควรทำฝนเทียมบริเวณพื้นที่ปลูกสตอเบอร์รี่ เพราะจะทำให้เกิดโรค ซึ่งเป็นปัญหาหลักของการปลูก สตอเบอร์รี่ และอยากให้ช่วยเหลือด้านระบบชลประทาน เนื่องจากขาดน้ำในช่วงปลายฤดูปลูกเก็บเกี่ยว

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ กับการความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่ ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามสรุปผลการวิจัยดังนี้ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่ มี 3 ตัวแปร คือ ความรู้ในการปลูกสตอเบอร์รี่ การปลูกช่วงปลายฤดูปลูก และการติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่ มีความสัมพันธ์กับการความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่อย่างมีนัยสำคัญ โดยความรู้ในการปลูกสตอเบอร์รี่ และการติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่ มีความสัมพันธ์กับการความสำเร็จในการปลูก

สตรอเบอร์รี่ในเชิงบวก ส่วนการปลูกช่วงปลายฤดูปลูก มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปลูก สตรอเบอร์รี่ในเชิงลบ ซึ่งมีระดับนัยสำคัญที่ 0.01

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความสำเร็จในการปลูกสตรอเบอร์รี่ ในตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำเร็จในการปลูกสตรอเบอร์รี่ ศึกษาหาความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านสภาพการปลูก กับความสำเร็จในการปลูกสตรอเบอร์รี่ ตลอดจนศึกษาถึง ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกสตรอเบอร์รี่ ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ความสำเร็จในการปลูกสตรอเบอร์รี่ การวิจัยในนี้ ผู้เขียนได้กำหนดความสำเร็จในการปลูกสตรอเบอร์รี่ โดย ความสำเร็จ คือ การที่เกษตรกรปลูกสตรอเบอร์รี่แล้วมีรายได้สุทธิต่อไร่(กำไร) และเกิดความพึงพอใจต่อการปลูกสตรอเบอร์รี่ โดยที่รายได้สุทธิ คือ การนำรายได้ต่อไร่ที่เป็นเงินสดทั้งหมดในการปลูกสตรอเบอร์รี่ตั้ง ลบด้วย รายจ่ายต่อไร่ที่เป็นเงินสดทั้งหมดในการปลูกสตรอเบอร์รี่ ซึ่งจะแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ มีรายได้มากที่สุด มีรายได้มาก มีรายได้ปานกลาง มีรายได้น้อย มีรายได้น้อยที่สุด ในที่นี้จะไม่รวมถึงรายได้และรายจ่ายของฟาร์มซึ่งไม่ได้เป็นตัวเงิน ยกตัวอย่างรายได้ เช่น ทรัพย์สินของฟาร์มที่เพิ่มขึ้น ส่วนรายจ่ายของฟาร์มซึ่งไม่ได้เป็นตัวเงิน เช่น ค่าแรงงานของคนในครอบครัวซึ่งช่วยทำงานแบบให้เปล่า ค่าสีกรหรือของโรงเรียนและเครื่องจักร เครื่องมือต่างๆ เป็นต้น ส่วนความพึงพอใจ คือ การที่เกษตรกรมีความพึงพอใจในการปลูกสตรอเบอร์รี่โดยมองจากภาพรวม โดยแบ่งระดับความพึงพอใจ เป็น 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อยที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ เมื่อพิจารณารายจ่ายในการปลูกสตรอเบอร์รี่ (สำนักงานเกษตรอำเภอสะเมิง, 2548) พบว่าเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 28,180.35 บาทต่อไร่ เมื่อเทียบกับการประมาณรายจ่ายของสำนักงานเกษตรอำเภอสะเมิงในฤดูกาลปลูกสตรอเบอร์รี่ปีที่ผ่านมา มีรายจ่ายประมาณ 75,000 บาท ซึ่งสูงกว่ามาก แต่ในการวิจัยเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตไหลสตรอเบอร์รี่เองจึงไม่เสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง โดยปกติจะปลูกสตรอเบอร์รี่ประมาณ 10,000 ต้นต่อไร่ ในราคาต้นละ 2 บาท สำหรับค่าดูแลรักษาซึ่งเป็นการทำงานแบบให้เปล่าผู้เขียนไม่ได้นำมาคิดคำนวณ ส่วนค่าเก็บเกี่ยวนั้น ผู้เขียนได้รวมไว้ในค่าจ้างแรงงานเมื่อวิเคราะห์รายละเอียดดังกล่าว ทำให้ค่าใช้จ่ายของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างต่ำกว่าค่าประมาณการ แต่เมื่อเทียบกับสำนักงานเกษตรอำเภอสะเมิง 2541(อ้าง โดย พงษ์เทพ 2546 : 6) ซึ่งมีรายจ่ายประมาณ 41,300 บาทต่อไร่ พบว่าไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนรายรับนั้น จากการวิเคราะห์ พบว่า

รายรับที่ได้จากการปลูกสตอเบอรี่เฉลี่ย 93,157.90 บาทต่อไร่ เมื่อเทียบกับรายรับจากสำนักงานเกษตรอำเภอสะเมิง มีรายรับอยู่ในช่วงประมาณ 150,000-200,000 บาทต่อไร่ ซึ่งค่าเฉลี่ยจากการวิจัยมีค่าน้อยกว่าค่าประมาณการ อาจเป็นเพราะเกษตรกรบางส่วนมีรายได้น้อย เมื่อวิเคราะห์จากตารางที่ 4.10 จะเห็นว่าจำนวนเกษตรกรที่มีรายได้น้อยมีจำนวนมากกว่ารายได้สูง ทำให้ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าประมาณรายรับในการปลูกสตอเบอรี่ของสำนักงานเกษตรอำเภอสะเมิง เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลรายจ่ายและรายรับแล้ว พบว่าเกษตรกรมีรายได้สุทธิ(กำไร)เฉลี่ย 64,977.55 บาทต่อไร่

จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการปลูกสตอเบอรี่ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยพบว่าข้อที่เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย คือ การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ สอดคล้องกับการศึกษาปริมาณการได้รับข่าวสาร จากตารางที่ 4.4 พบว่าเกษตรกรมีปริมาณการได้รับข้อมูลข่าวสารในระดับน้อย ซึ่งข้อที่เกษตรกรเห็นว่าได้รับข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง คือ การเข้าร่วมประชุม และเพื่อนบ้าน จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการประชุม หรือพบปะกัน เกษตรกรจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสตอเบอรี่ ส่วนข้อที่ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อยที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ และหอกระจายข่าว โดยปรกติแล้วสตอเบอรี่จะเป็นพืชที่ปลูกได้ในบางพื้นที่ ทำให้พื้นที่ที่ปลูกได้ดีในประเทศไทยมีน้อย แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสตอเบอรี่จึงถูกจำกัด ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสตอเบอรี่ผ่านทางหนังสือพิมพ์น้อยมาก

จากการวิจัยเมื่อวิเคราะห์หาความสำเร็จจากการปลูกสตอเบอรี่ โดยนำคะแนนรายได้สุทธิรวมกับคะแนนความพึงพอใจ พบว่า เกษตรกรประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง

2. ความรู้ในการปลูกสตอเบอรี่ จากการศึกษา พบว่า ความรู้ในการปลูกสตอเบอรี่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการปลูกสตอเบอรี่ แสดงว่า เกษตรกรที่มีความรู้มากกว่าจะประสบความสำเร็จมากกว่าเกษตรกรที่มีความรู้ต่ำกว่า เนื่องจากเกษตรกรยิ่งมีความรู้มากก็จะนำความรู้ไปปฏิบัติในการปลูกสตอเบอรี่ได้ถูกต้อง เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด (2542) ที่พบว่าความรู้ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูสตอเบอรี่ มีความสัมพันธ์กับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูสตอเบอรี่ และสอดคล้องกับ นนท์ (2543) ที่พบว่าระดับการศึกษา ความรู้ด้านการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอป่าปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนในการทดลองในสัตว์ของพิชิตดวง (2542) พบว่า ระดับความรู้ในเรื่องการเลี้ยงโคนม มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมภายใต้แผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร เมื่อพิจารณาตารางเมตริกความสัมพันธ์ของตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ถดถอยพหุ (ตารางที่ 4.17) จะเห็นได้ว่า ความรู้ในการปลูกสตอเบอรี่ ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ขนาดพื้นที่ปลูก การได้รับรู้ข่าวสาร การได้รับการฝึกอบรม ดังนั้น ผู้ที่มีความรู้มากก็มีแนวโน้มจะมีขนาดพื้นที่

ปลูกมาก เนื่องจากผู้ที่ปลูกสตอเบอร์รี่มากต้องใช้เงินทุน และความเสี่ยงสูงจึงจำเป็นต้องหาความรู้ที่ถูกต้องเพื่อปฏิบัติในการปลูกได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม จากความสัมพันธ์ในตารางเมตริกชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีความรู้มาก จะเป็นผู้ที่ได้รับข่าวสารมาก คือเมื่อแสวงหาข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับ สตอเบอร์รี่หรือการเกษตร ย่อมทำให้มีความรู้ในการปลูกสตอเบอร์รี่มาก และผู้ที่มีความรู้มาก จะมีความถี่ในการเข้ารับการศึกษาอบรมมาก ซึ่งแสดงว่า ผู้ที่เข้าร่วมในการฝึกอบรมมากจะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกสตอเบอร์รี่มากย่อมทำให้มีความรู้มาก

3. การปลูกช่วงปลายฤดูปลูก จากการวิเคราะห์ พบว่า ในการปลูกสตอเบอร์รี่ช่วงปลายฤดูปลูก คือในช่วงเดือนตุลาคมเป็นต้น ไปเมื่อเทียบกับการปลูกช่วงต้นฤดูปลูก คือตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงกลางเดือนกันยายน และช่วงกลางฤดูปลูกคือ ปลูกในช่วงกลางเดือนกันยายน ผลปรากฏว่า การปลูกในช่วงปลายฤดูปลูกมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่ แสดงว่ายิ่งเกษตรกรปลูกสตอเบอร์รี่ช้ามากขึ้นเท่าใดจะประสบความสำเร็จน้อยลง อาจเป็นเพราะการปลูกล่าช้าไป ทำให้การเจริญเติบโตของต้นสตอเบอร์รี่ช้าลง หรือต้นไม่สมบูรณ์เต็มที่ เพราะเป็นช่วงปลายฤดูฝนทำให้สตอเบอร์รี่ได้รับน้ำน้อย เป็นเหตุให้ได้ผลผลิตน้อย ซึ่งสตอเบอร์รี่จะเจริญเติบโตทางต้นและใบในช่วงนี้ หรือเป็นเพราะว่าการปลูกในช่วงต้นฤดูปลูกจะทำให้สตอเบอร์รี่ออกผลผลิตเร็ว และมีต้นที่แข็งแรงสมบูรณ์ ทำให้ได้ผลผลิตเร็วและมีคุณภาพ ซึ่งในช่วงต้นฤดูปลูกนั้นสตอเบอร์รี่จะมีราคาสูงและต่อมาราคาจะลดลงเรื่อยๆ ทำให้เกษตรกรที่ปลูกในช่วงต้นฤดูปลูกมีรายได้มาก ซึ่งสอดคล้องกับ(สำนักงานเกษตรอำเภอสะเมิง, 2548) ที่พบว่าในช่วงต้นฤดูเก็บเกี่ยวราคาสตอเบอร์รี่ที่ขายได้จะอยู่ในช่วง 200-300 บาทต่อกิโลกรัม และลดลงตามลำดับจนถึง 20 บาทต่อกิโลกรัมเมื่อถึงช่วงปลายฤดูปลูกเก็บเกี่ยว ซึ่งในช่วงปลายฤดูปลูกส่วนใหญ่จะเก็บเกี่ยวผลผลิตส่งขายให้โรงงานเพื่อแปรรูป เนื่องจากผลผลิตมีคุณภาพไม่เหมาะสมสำหรับบริโภคสด ผลผลิตไม่สมบูรณ์ ผลเล็ก ความหวานลดลง และสุกโดยเปลี่ยนเป็นสีแดงเร็ว อีกทั้งผู้บริโภคเริ่มลดความต้องการลง แสดงว่า ถ้าเกษตรกรปลูกสตอเบอร์รี่ในช่วงการปลูกที่ล่าช้าไปเกษตรกรก็จะสามารถเก็บผลผลิตที่ได้ช้าลงทำให้ขายได้ราคาต่ำลง ส่งผลให้ได้กำไรน้อยลงและความพึงพอใจในการปลูกสตอเบอร์รี่ลดลง จึงเป็นเหตุให้การที่เกษตรกรจะประสบความสำเร็จในอาชีพลดน้อยลง

4. การติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่ จากการศึกษาพบว่า การติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่ แสดงว่าเกษตรกรที่มีการติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในการปลูกสตอเบอร์รี่มากกว่า จะประสบความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่มากกว่าคนที่ติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในการปลูกสตอเบอร์รี่น้อยกว่า เพราะเมื่อได้ไปติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่ เกษตรกรจะสามารถรับความรู้ต่างๆ เพิ่มเติมและถ้าเกษตรกรมีปัญหาในการปลูกสตอเบอร์รี่จะได้ร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหา เพราะเจ้าหน้าที่เกษตรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้าน

วิชาการต่างๆ ที่เกษตรกรยังไม่ทราบ สอดคล้องกับจันทิวา (2544) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ การพบปะกับเจ้าหน้าที่พนักงานทางการเกษตร กล่าวคือ ในการพบปะกับเจ้าหน้าที่การเกษตรแต่ละครั้ง ต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และมีเรื่องที่ต้องช่วยกันคิดเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาแก่สมาชิกสหกรณ์ และสมคิด (2548) กล่าวว่าปัจจัยทางสังคมในด้านการพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเจ้าหน้าที่ประมง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในบ่อในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จากตารางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ (ตารางที่ 4.17) พบว่า อายุ รายได้อื่นๆ ขนาดพื้นที่ปลูก การได้รับข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ การติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่ โดยผู้ที่มีการติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่มากจะเป็นผู้ที่มีอายุมาก อาจเป็นเพราะผู้ที่มีอายุมากต้องการคำแนะนำ หรือการช่วยแก้ไขปัญหาจากเจ้าหน้าที่ และการติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่มากก็จะทำให้มีรายได้อื่นๆ มากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรอาจจะได้รับคำแนะนำในการปลูกพืชเสริมหรือประกอบอาชีพเสริมเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ส่วนการติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่มากจะเป็นผู้ที่มีขนาดพื้นที่มาก เนื่องจากมีพื้นที่ปลูกมากต้องดูแลเอาใจใส่มาก และลงทุนสูง ความเสี่ยงสูง ต้องหาทางดูแล และแก้ไขปัญหาให้ได้โดยการติดต่อขอคำแนะนำ ความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่เกษตร และการติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่มากครั้งจะได้รับข่าวสารมากตามไปด้วย

5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกสตอเบอร์รี่ส่วนใหญ่พบว่า เกษตรกรขาดแคลนทุนทรัพย์ในการลงทุน และขาดแหล่งกู้เงิน ถ้าต้องการกู้เงินจะกู้กับธนาคาร หรือสถาบันการเงินของเอกชน ในวงเงินที่จำกัด ทำให้ต้องกู้เงินจากเงินทุนนอกระบบ ซึ่งมีดอกเบี้ยแพง เพื่อที่จะให้ได้เงินทุนในปริมาณที่ต้องการ ส่วนการได้รับการแนะนำจากเจ้าหน้าที่เกษตรเกี่ยวกับการปลูกสตอเบอร์รี่มีน้อย เพราะเกษตรกรบางรายอยู่อาศัยในพื้นที่ปลูก จึงยากแก่การที่เจ้าหน้าที่จะเข้าไปแนะนำได้ทั่วถึง ปัญหาในด้านการขาดแคลนต้นไหล เนื่องจากโรคพืช ทำให้ต้นไหลไม่สมบูรณ์จึงไม่สามารถนำมาปลูกได้หรือถ้านำมาปลูกก็ได้ผลผลิตต่ำหรือต้นตาย ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะขยายพันธุ์โดยคัดเลือกจากต้นแม่พันธุ์เดิม ซึ่งมีการปลูกติดต่อกันมาหลายฤดูกาล มีการสะสมของโรค ประกอบกับคุณภาพไม่ค่อยดี ทำให้ได้ต้นพันธุ์ที่ไม่สมบูรณ์ โรคที่เกษตรกรพบ ได้แก่ โรคเน่า โรคแอนแทรกคโนส ใบจุด และเกษตรกรยังประสบกับปัญหาแมลงคือยา ได้แก่ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ ไรแดง สตอเบอร์รี่เป็นพืชล้มลุกที่มีการเจริญเติบโตเร็วจึงจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยและป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งราคาปุ๋ยและสารเคมีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีราคาสูงเกินไป และบางครั้งสารเคมีใช้ปราบศัตรูพืชไม่ได้ผล ราคาของสตอเบอร์รี่ส่วนใหญ่จะขายผ่านพ่อค้าคนกลาง โดยที่ต้นฤดูกาลเก็บเกี่ยวสตอเบอร์รี่ที่ออกผลผลิตจะมีราคาสูง หลังจากนั้นราคาจะค่อยๆ ลดต่ำลง อีกทั้งบางฤดูปลูกจะมีผู้ปลูกมากราคาจะต่ำ บางฤดูปลูกมีผู้ปลูกน้อยราคาจะสูง เนื่องจากขึ้นอยู่กับปริมาณ

ผลผลิตที่ออกมา และหาตลาดรองรับผลผลิตได้น้อย โดยมีตลาดรองรับไม่ก็แห่ง และปริมาณผลผลิตสตรอเบอร์รี่ต่ำ สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงมีราคาแพง และปัญหาภัยธรรมชาติ ฝนตกหนักและน้ำท่วม เนื่องจากสตรอเบอร์รี่เป็นพืชที่เมื่อโดนน้ำแล้วจะเป็นโรคได้ง่าย ซึ่งปกติแล้วสตรอเบอร์รี่เป็นพืชที่ออกในฤดูหนาว ดังนั้นเมื่อฝนตกนอกฤดูกาลทำให้สตรอเบอร์รี่เป็นโรค เกิดการเน่าเสียหายได้ง่าย ประกอบกับเกษตรกรบางรายปลูกในที่แอ่งกระทะ หรือบริเวณที่ราบใกล้กับแหล่งน้ำเมื่อฝนตกหนักทำให้เกิดน้ำท่วมทำให้ต้นสตรอเบอร์รี่ที่ปลูกถูกพัดพาและเกิดความเสียหาย ปัญหาการขาดน้ำในช่วงปลายฤดูการเก็บเกี่ยว เนื่องจากเป็นช่วงปลายฤดูหนาว ซึ่งเป็นช่วงที่อากาศแห้งแล้ง เมื่อสตรอเบอร์รี่ขาดน้ำทำให้ต้นสตรอเบอร์รี่เหี่ยวเฉา ทำให้ได้ผลผลิตต่ำส่งผลให้มีรายได้น้อยลงสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฐินและคณะ (2547) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติในการปลูกสตรอเบอร์รี่ของเกษตรกรบนพื้นที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวง พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านภัยธรรมชาติ สภาพดินไม่สมบูรณ์ ดินกล้าไม่สมบูรณ์ มีน้ำไม่เพียงพอ ปลูกช้ากว่ากำหนด ขาดแรงงานในการผลิตและตลาดบรรจุหีบห่อมีขาดไม่เหมาะสม ส่วนพงษ์เทพ (2546) ได้ศึกษาการประกอบอาชีพของผู้ปลูกสตรอเบอร์รี่ในตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่าปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกสตรอเบอร์รี่ คือ ผลิตได้รับความเสียหายจากการระบาดของโรคต่างๆ ต้นทุนค่าใช้จ่ายปุ๋ยอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ วิสิฐ (2541) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกสตรอเบอร์รี่ของเกษตรกร อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาที่พบและอุปสรรคของเกษตรกรคือ ปัญหาเรื่องพันธุ์สตรอเบอร์รี่เป็นโรค ปุ๋ยราคาแพง ยาปราบศัตรูพืชราคาแพง ราคาสตรอเบอร์รี่ถูกเกินไป และต้นทุนการผลิตการผลิตสูง เช่นกันกับ กอบปริญญา (2542) ที่ศึกษาถึงสภาวะการผลิตและการตลาดสตรอเบอร์รี่ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาด้านการผลิตที่สำคัญ คือ โรคแมลงศัตรูพืช คุณภาพของต้นกล้าพันธุ์ (ไหล) และสอดคล้องกับ ประภา (2546) ที่ศึกษาสภาวะการลงทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้ปลูกสตรอเบอร์รี่ในพื้นที่ตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหา สภาพของอากาศที่แปรปรวนรวดเร็ว ขาดเงินในการลงทุนปลูก

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนขอเสนอข้อคิดเห็นบางประการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางให้ความรู้ คำแนะนำแก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่เพิ่มขึ้น รวมทั้งอาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้ในการปลูกสตอเบอร์รี่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรแนะนำให้เกษตรกรถึงวิธีการปลูกที่ถูกต้อง เช่น การใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง การให้ปุ๋ยในช่วงเวลาที่เหมาะสม มีการจัดฝึกอบรม โดยมีการร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง และควรพัฒนาระบบการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ในการปลูกสตอเบอร์รี่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรประสานงานและร่วมกำหนดแผนพัฒนาระบบการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและมีแผนดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. จากผลการวิจัยพบว่า การติดต่อแนะนำจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่ โดยเกษตรกร ควรรับการได้รับการปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการปลูกสตอเบอร์รี่ เพื่อช่วยแนะนำวิธีการปลูกที่ถูกต้อง และหากเกษตรกรมีปัญหาในการปลูก เมื่อปรึกษาแนะนำจากเจ้าหน้าที่เกษตรซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ อาจจะช่วยกันแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้

3. จากผลการวิจัยที่พบว่าช่วงการปลูกเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่ โดยการปลูกในช่วงปลายฤดูปลูกมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความสำเร็จในการปลูกสตอเบอร์รี่ แสดงว่ายิ่งเกษตรกรปลูกสตอเบอร์รี่ช้ามากขึ้นเท่าใดก็จะประสบความสำเร็จน้อยลง จึงอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแนะนำเกษตรกรในการปลูกสตอเบอร์รี่โดยปลูกในช่วงต้นฤดูปลูกเพื่อให้ผลผลิตออกมาในช่วงต้นของการเก็บเกี่ยว เพราะเป็นช่วงที่ราคาผลผลิตจะสูง ทำให้มีรายได้มาก และการมีแรงงานในครอบครัวให้เพียงพอต่อการจัดการระบบการผลิตอย่างเพียงพอจะทำให้ประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น

4. แนะนำด้านการผลิตต้นไหลและช่วยเหลือในด้านต้นทุนที่ดีแก่เกษตรกร เพื่อใช้เป็นแม่พันธุ์ในการแพร่ขยายในการใช้ปลูก โดยนำต้นพันธุ์ด้านทานโรค หรือปลอดโรคไปแจกจ่ายหรือจำหน่ายให้เกษตรกรในราคาถูก เพราะในปัจจุบันเกษตรกรใช้แม่พันธุ์จากต้นเดิมของฤดูปลูกที่ผ่านมาในการผลิตไหล ซึ่งแม่พันธุ์เหล่านั้นอ่อนแอและสะสมโรคไว้ ซึ่งทำให้ต้นไหลขาดแคลน

5. ในการปลูกสตอเบอร์รี่ต้องใช้น้ำในการผลิต เกษตรกรในตำบลบ่อแก้วใช้น้ำจากลำห้วยเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปลายฤดูปลูกน้ำจะเริ่มขาดแคลน ทำให้ผลผลิตช่วงปลายฤดูปลูกน้อยลง และปริมาณน้ำลดน้อยลงทุกปี จึงอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาเรื่องการจัดทำระบบชลประทาน เช่น อ่างเก็บน้ำ

6. สตรอเบอร์รี่เป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงและในอำเภอสะเมิงมีผลผลิตมากที่สุด ควรมีการแนะนำเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง เพื่อเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยร่วมมือกันทั้งเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำเว็บไซต์ นิทรรศการ หนังสือพิมพ์และวารสาร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปลูกสตรอเบอร์รี่ของเกษตรกร เพื่อให้ครอบคลุมถึงปัจจัยในทุกแง่มุม และ บังเกิดผลดีแก่เกษตรกรผู้ปลูกสตรอเบอร์รี่มากยิ่งขึ้น ควรมีข้อเสนอแนะ ในการวิจัยเพิ่มเติมครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะในตำบลบ่อแก้ว ควรทำในพื้นที่อื่นๆ ด้วย เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับพื้นที่ตำบลบ่อแก้ว
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ทำให้เกษตรกรประสบความสำเร็จ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายยิ่งขึ้น เช่น ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ เช่น ระดับความสูงของน้ำทะเล ความชื้นของพื้นที่ เป็นต้น
3. ควรมีการวิจัยถึงความต้องการสื่อของเกษตรกรผู้ปลูกสตรอเบอร์รี่ว่าต้องการมากน้อยเพียงใด เพราะข่าวสาร ความรู้ในด้านการปลูกสตรอเบอร์รี่จากสื่อต่างๆ มีน้อยมาก
4. ควรศึกษาวิจัยเรื่องการใช้สารเคมี ถึงความปลอดภัยของเกษตรกรและผู้บริโภค เพราะพบว่าเกษตรกรพ่นสารเคมีในช่วงการเก็บเกี่ยวและเก็บเกี่ยวไม่ถึง 7 วันหลังพ่นสารเคมี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved